

Az örökkévalóság vasárnapja

Időpont: 1964. november 22. Az egyházi esztendő utolsó vasárnapja - Örök élet vasárnapja

Alapige: Dán 12,2-3

És sokan azok közül, akik alusznak a föld porában, felsejkennek, némelyek örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökkévaló útálatosságra.

Az értelmesek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége; és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok örökkön örökké.

Az egyházi esztendő utolsó vasárnapjához s benne az egyházi esztendő végéhez értünk el. Ilyenkor az anyaszentegyház rendelkezése szerint az ígehirdetés alapjául szolgáló Igéknek is a végső dolgokról kell szólni: a halálról, az ítéletről s az örökkévalóságról. Mára egy ótestamentumi Ige van kirendelve. Ezekről a kérdésekről ugyanis nemcsak újtestamentumi Igék szólnak, látják ezeket az az Ótestamentum emberei is. Alázkodjunk meg hát a mai ótestamentumi Ige előtt s elégedjünk meg azzal, amit Dánielen keresztül láttat meg velünk Isten Szentlelke. Van abból is elég tanulnivalónk.

1. A halál álom

Az első, amit Dániel meglátott a halál kérdésével kapcsolatban, az, hogy a halál álom. Hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy a halált megszépítsük. Eltakarjuk benne azt, ami benne borzalmas, hogy ne lássuk benne a szívszorongatót, hanem csak azt, ami szép. Ezért olyan pompás a temetés. Mintha az ember virágok díszé alá szeretné elrejteni azt, ami borzalmas, magát a halált. A koporsóban egy drága emberi test oszladozik. Már „hullá”-nak hívják, előbb talán még hitvestárs, édesapa, édesanya, gyermek vagy testvér volt. Mindezt az enyészetet betakarja az érckoporsó, föléje odakerülnek a kegyelet és hála virágai. Némelyek még be is balzsamoztatják a holttestet, hogy az enyészet férge ne vegyen rajta diadalt. Mennyire megszépítjük mi a halált, pedig mindez csak álarc! A halál szép álarc alatt is halál marad, amiről Pál ezt mondja: a bűn zsoldja a halál. Ezt lehet eltakarni, lehet letagadni, de változtatni rajt nem tudunk. Nem azért halunk meg, mert szokás meghalni, sem nem azért, mert születünk, hanem azért, mert bűnösök vagyunk. A halál nem természetes velejárója az emberi életnek. A halál mindig tragikus ítélet. Az emberi képzelet hiába próbálkozik átfesteni gyönyörűségesnek, a halál mindig tragikus és mindig ítélet. Ezen nem tudunk változtatni.

Ezzel a valósággal néz szembe Isten Igéje. A valósággal is, meg annak emberi megszépítésével is. Azt mondja: a halál álom. Igaz, hogy a tapasztalat ellene mond ennek. Szemünk a koporsóban oszladozó holttestet lát, az exhumálásnál pedig fehérre oxidálódott csontokat. Mindaz, amit érzékszerveinkkel látunk és tapasztalunk, enyészet s pusztulás és az is, amivel ezt az egészet el akarjuk takarni, meg akarjuk szépíteni, az is csak hervadó virág, mely egy hét múlva szintén a halálé lesz. A valóság az, amiről Isten Igéje beszél, még ha talán nem is esztétikus az, amit mond. Mondhat mást a szemünk, fülünk, vagy bármelyik érzékszervünk, mindig Isten Igéjének van igaza. Nem lehet eléggé hangsúlyoznunk, hogy az emberi értelemmel és tapasztalattal szemben mindig Isten Igéjének van igaza, akármily erős bizonyítékokkal akarja is a másik fél a maga igazát bizonyítani.

Mindezt Dániel csak elméletileg állapítja meg, megállapításának igazságát azonban történeti eseményekkel is igazolja az Újtestamentum. A halál csak álom. Ezt nem én mondom. Ezt Isten Igéje mondja s Jézus a halottak feltámasztásának történeti eseményeivel igazolja. Mikor Jézust elvezetik Jairus házához, megáll a csak imént megholt drága gyermek holtteste mellett, ez a mondat tolul ajkára: „nem halt meg, hanem aluszik” (Lk 8,52). Ezzel nem orvosi megállapítást akar adni arról, hogy aki ott fekszik előttük, az tetszhalott csupán, hanem Ő, aki felette áll minden orvosi tudománynak, arról a hitéről akar bizonytságot tenni, hogy a halál csak álom s az a kislány csak aluszik.

Ha fellapozzuk János evangéliumának 11. fejezetében Lázár feltámasztásának történetét, ott is azt olvassuk, hogy mikor Lázár meghalt s Jézus elindul Bethánia felé, így szól: „*Lázár, a mi barátunk, elaludt; de elmegyek, hogy felköltsem őt*” (Jn 11,11). Ezek a példák mindennél nagyobb bizonyító erővel rendelkeznek. Amit Jézus mond, az az igazság: A halál csak álom.

A halál mindenkinél álom, de sokféleképpen lehet elaludni. Lehet úgy, mint a gyermek, aki fáradtan jön haza játékából, felmászik édesanyja ölébe, ott összekuporodik, elhelyezkedik s a következő pillanatban már egyenletesen szuszog, alszik. Így is lehet elaludni. Vannak azonban emberek, akik csak forgolódnak ágyukban, gyúrják a párnájukat, fejüket ide-oda rázzák, mintha a gondolataikat akarnák belőle kirázni, amelyek megszólalnak a sötétség árnyaival együtt. A lelkiismeretük, melyet a nappal terhe és elfoglaltsága elnémított, felébred és gyöttri őket. Végre is meggyötörve, fáradtan és elalélva elnyomja őket az álom, de álmukban is tovább nyugtalankodik a lelkük. A bűn zsoldja a halál s aki a bűn kérdését nem intézte el e világon, az a halál kérdését sem intézte még el. Aki azonban a bűn kérdésében megoldást talált már, annak a halál édes álom. Az úgy alszik el, mint István vértanú, kinek vértanú haláláról úgy beszél az Írás, mint aki elaludt. Nem puha párnák közt, hanem Jeruzsálem piacának kemény kövezetén gyűlölettől izzó, gyalázó mondatok közben ráhulló kövek alatt aludt el, mint a gyermek. Van, aki ily édesen alszik el a halálban is.

Nemcsak az elalvás nehéz néha, hanem az álom is tud rettentő lenni. Néha arra riad fel az ember, hogy a szíve eszeveszetten dobog és kiveri a veríték attól, amit álmodott. Mikor a te számodra eljön majd a mindenki számára eljövendő óra, akkor hogyan szenderedsz te el a halál párnáján? Édesen, vagy gyötörödvé? Nyilvánvaló dolog, hogy Dániel prófétán keresztül Isten Szent Lelke azért íratta meg számunkra ezt az Igét, és azért prédikáltat róla, mert azt szeretné, hogy gyötrellem nélkül, csendben pihenj el a halál párnáján, mint a gyermek édes anyja ölében. Nem Istenen múlik, ha nem így fogsz meghalni. Csak magadra vethetsz, ha gyötörő, elaludni nem tudó ember kínjai közt mégy át a halál kapuján. Ez ennek az Igének az első üzenete.

2. Van feltámadás

Az Ige második üzenete így fogalmazható meg: Van feltámadás. A magyar bibliafordítás így mondja: „*Felserkennek sokan azok közül, akik alusznak a föld porában.*” Dániel tehát vallja, hogy aki halott, az a föld porává válik, de vallja azt is, amit megmagyarázni nem lehet, hogy annak az Istennek, akinek hatalma volt a föld porából embert teremteni, annak hatalma van arra is, hogy a szétesett emberi porszemekből újra embert formáljon. A hit számára nem kérdés, hogy van feltámadás!

A Jelenések könyve 20. fejezete részletesebben foglalkozik ezzel a kérdéssel. Beszél arról, hogy két feltámadás van. Az első feltámadás az igazakat, Isten népét érinti, azokat, akik édesen aludtak el a Megváltó ölén. Ez az első feltámadás. Ebben nem mindenki részesül. Azután jön a második feltámadás, amikor nemcsak a föld, hanem a tenger is kénytelen kiadni a halottakat. Isten feltámasztó szava összeparancsolja az emberi testrészeket. A mai Igében a második szó megállítja a figyelmes olvasót. „*Sokan*”. Tehát nem mindenki, hanem „*sokan*” serkennek fel. Dániel itt olyan kijelentést kapott, amely a Jelenések könyvében áll világosabban előttünk (Jel 20,5). Dániel az első feltámadásról beszél tulajdonképpen, mikor azt mondja, hogy „*sokan felserkennek*”, tehát nem mindenki. De akár így, akár úgy, te is fel fogsz támadni egyszer, akár tetszik neked, akár nem. És én is fel fogok támadni, mert egyszer mindenki feltámad.

A feltámadás bizonyossága azt jelenti, hogy én nemcsak személy szerint támadok fel, hanem velem együtt feltámad az életem története is. Gondolj arra, hogy Jelenések 14,13 beszél arról, hogy a feltámadottakat követik a cselekedeteik. Cselekedeteink tehát követnek minket. Azok is, amelyeket már régen elfelejtettünk. Máté 25 beszél arról, hogy feltámadnak és élénk állnak olyan cselekedetek is, amelyekre mi egyáltalában nem emlékezünk, de Isten emlékezik és számonkéri azt. Tehát feltámad az életem története. Feltámad minden, amire Isten emlékezik. Nem azt mondtam, hogy feltámad minden velem együtt, ami az életem története, hanem

feltámad abból mind az, amire Isten emlékezik. Hát van Isten emlékezetének korlátja? Fel lehet tételni Istenről, hogy az időnek csak bizonyos szakaszára tud visszaemlékezni? Bizony, van Isten emlékezetének korlátja. Isten maga szabta meg ezt a korlátot. Ezékiel prófétánál olvassuk: „*emlékezés nem leszen*” (Ez 18,22). Az az Isten, aki mindeneket számontartott, a megbocsátott, Krisztus vérében fehérre mosott bűnöket úgy megbocsátja, hogy arra emlékezés többé nem leszen. Ez a legnagyobb bűnbocsánat. Ennél sokkal kisebb az, ha valaki megbocsát, de nem felejt. Isten úgy bocsát meg, hogy elfelejt. Vedd tudomásul testvérem ezt a drága evangéliumot, hogy lehetnek az életben nehéz órák, amelyeket nem tudsz emlékezetedből kidobni, gyalázatos és mélységes bűnök, amelyeket holtod napjáig szégyellsz Isten és emberek előtt, de mikor jön a nagy leszámolás, akkor mindez csak volt... nincs.

Említettem már egyszer azt, hogy Finnországban hallottam egyszer egy igehirdetést, melyben Isten bűnbocsánatáról beszélt az igehirdető. Nemrég jött haza tengeri útjáról s elmondta, mily nagy élménye volt a tengeren, mikor leereszkedett a köd. Nem lehetett semmit sem látni, úgyannyira, hogy a fedélzeten egymásnak ütköztek az emberek, mert egyetlen lépést sem lehetett előre látni. Borzalmas volt ebben a ködben lenni. Állandóan szóltak a vészkiáltók a hajókon, amelyeken jelezték: Jövünk, vigyázat, hogy össze ne ütközzünk! Az ő hajójuktól néha csupán pár méternyire suhant el egy másik hajó, miközben állandóan szólt a szirénája. Egyszerre csak kezdett az idő derülni. Szinte egyik pillanatról a másikra kisütött a nap és eltűnt a köd. Hová? Ki tudná megmondani? A leggyorsabb repülőgép sem tudná utolérni. Egyszer csak volt, nincs. Ilyen Isten bűnbocsánata is. Az igehirdető Igéje ez volt: „*Eltöröltem álnokságaidat, mint felleget, és mint felhőt bűneidet*” (Ézs 44,22). A Jézus vérében megbocsátott bűnökre tehát emlékezés nem leszen. Csak a Krisztus vérében el nem törölt bűnre emlékezik Isten és kíméletlenül emlékezteti a bűnöst is ezekre a bűnökre.

Ezért örömhír az igazi bűnbocsánat. Az élet feltámadása is örömhír. De az is igaz, hogy voltak, vannak és lesznek sokan, akiknek a számára ez lesz a világ legrettenetesebb rémhíre: az élet megsemmisíthetetlen, az élet örökkévaló, van feltámadás! Nemcsak nekem személy szerint, hanem az életem eseményeinek is.

3. Van ítélet

Az Ige harmadik üzenete ez: van ítélet. Hadd olvassam el még egyszer az Igét: „*sokan azok közül, akik alusznak a föld porában, felserkennek, némelyek örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökkévaló utálatosságra. Az értelmesek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége; és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok örökkön örökké*”. Persze ez nem tudományos leírása az örökéletnek és az ítéletnek, hanem egy hívő ember bizonyágtétele. Így kell ezt olvasnunk s ezért nem szabad tőle teljességet várnunk. Elégedjünk meg azzal, hogy bárcsak tudnánk teljesen hinni abban az igazságban, amit Dániel meglátott.

Az egyik, amit Dániel meglátott, az, hogy az az ítélet, amely felé megyünk, megmásíthatatlan, megfellebbezhetetlen, örökre szóló ítélet. Itt meg lehet az ítéletet fellebbezni, lehet a pert újrakezdeni és új ítéletet provokálni, de ahol Isten kimondja a végső ítéletet, ott nincs fellebbezés, nincs újrafelvétel. Annak érvényessége örök. Figyelsz az Igére? „*Némelyek örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökkévaló utálatosságra*”! Ez az egyik, amit Dániel látott és ez elég ahhoz, hogy a halál és ítélet komolyságával megrendítsen minket. Nagy szétválasztás történik az ítéletben. Két csoportra oszlanak. Az egyik az örök életre megy, a másik gyalázatoságra, örökkévaló utálatosságra. Hogy mi a mennyország és mi a pokol, erre Dániel felelni nem tud. De ha az Újtestamentumot veszed elő és Jézus kijelentéseiből akarsz magadnak képet alkotni a menny és pokol, az üdvösség és kárhozat kérdésében, akkor is újra beleütközöl egy titokzatos falba. Ezért beszél a Biblia ezekről a kérdésekről mindig képekben. Az ember értelme így tudja legjobban megközelíteni ezeket a kérdéseket.

Az első csoportról azt mondja az Ige, hogy fénylenek, mint az égnek fényessége. Nem magyarázza meg, hogy mi ez a fény, de szabad arra gondolnunk, hogy fény ott van, ahol süt a

Nap. Azok az emberek, akik a napsugárban vannak, fényben vannak. Az Úr a nagy fényforrás, tehát akik az Úrnál vannak, azok fényben vannak. Ha ez Dánielnek elég, hogyne volna elég nekünk! Fény az örökkévaló életből.

Azután beszél az Ige ennek az ellentétéről is. A fénnel szemben áll a gyalázat és örökkévaló utálatosság. Ez is képes beszéd. Szabad nekünk hitben elfogadnunk, hogy a gyalázat nem más, mint leleplezés. Ott, ahol minden meg nem bocsátott bűn nyilvánvalóvá lesz, a gondolati, az érzelmi és cselekedetbeli bűn egyaránt, mi más lehet ez, mint a legnagyobb gyalázat! Nem tudok szabadulni attól a gondolattól, hogy a kárhozatnak legnagyobb utálatossága az önutálozás lesz. Amikor önmagát utálja ott az ember s a bibliai gazdag emberhez hasonlóan gyötri magát azzal, hogy miért is nem törődött a földön a felkínált kegyelemmel! Rettenő kín az, mikor az ember örökké utálja majd magát!

Azt is olvashatjuk ebben az Igében, hogy az „*értelmesek fénylenek*”. Titokzatos kijelentés ez, melyet a bibliafordítók különbözőképpen fordítanak, de abban mindnyájan megegyeznek, hogy azok az emberek, akik az üdvösségbe kerülnek, nemcsak a maguk életével törődnek. Némelyek úgy fordítják, hogy ezek az emberek „tanítók”. Van is ebben valami igazság, mert mostani Igénk is így mondja: „*akik sokakat az igazságra visznek*”. Ez azt jelenti, hogy egyedül nem juthatok be az üdvösségbe, csak másokkal együtt, akiket az igazságra vezettem. Ha senkit sem vezettem el az igazságra, akkor nekem sincs helyem az üdvösségben.

Ez az Ige ezt a kérdést teszi fel nekünk: Szeretteiddel együtt leszel-e az örökkévalóságban? Vagy az örökkévaló utálatosságban leszel velük együtt? Lukács 16. fejezetében a gazdag és Lázár történetében mondja Jézus, hogy a gazdag ember kínjai között az volt a legelviselhetetlenebb, hogy öt testvére ugyanúgy él, mint ahogy ő élt a földön s ugyanoda fognak jutni, ahová ő, az örökkévaló utálatosságra. A kárhozatban lesz találkozásuk.

Vagy el lesznek választva egymástól: az egyik Ábrahám kebelében, az üdvösségben, a másik az örökkévaló utálatosságban, a kárhozatban? Akkor többé már sem onnan idejönni, sem innen odamenni nem lehet. Kérdések ezek, melyeket lerázni magunkról nem szabad, hanem komolyan a szemébe kell nézni ezeknek a kérdéseknek addig, amíg lehet. Csak itt a földön lehet eredményesen szembenézni ezzel a kérdéssel.

Tegnap volt Voltaire születésének évfordulója. 1694-ben született a nagy francia történetíró, kritikus, dráma- és regényíró, tudós, költő, dúsgazdag ember, nagy istentagadó. Halálos ágyán eszébe jutott minden istentagadása és gúnyolódása s kétségbeesve gondolt arra, hogy a pokolra jut. Így kiáltott fel: „Isten, akit én tagadtam, nem akarna engem megmenteni? A végtelen irgalom nem nyúlhat le értem?” Orvosa nem bírta nézni gyötrődését s elment. Mikor visszatért, Voltaire már egészen a végét járta. Még megismerte az orvost s ezt kérte tőle: „Doktor, csak hat hónapot adjon még nekem!” Az orvos így felelt: „Uram, ön hat hétig sem élhet már!” Akkor a haldokló így kiáltott fel: „Akkor a pokolba megyek... de ön is odajut velem együtt.”

Miért prédikál ezekről a kérdésekről az egyház az egyházi év utolsó vasárnapján? Azért, mert azt akarja, hogy ne úgy haljunk meg, mint Voltaire, hanem úgy, mint István vértanú: békésen elaludva, mint gyermek az édesanyja ölében, hogy úgy menjünk a nagy út elé, mint a menyasszony és a vőlegény megy az esküvőjére. Máté 25-ben van megírva, hogy a vég Isten népe számára, a Krisztusban megváltottak számára nem a kárhozat, hanem a lakodalom boldogsága. Melyiket választod? Csak az egyik lehetséges. Amelyiket választod, az lesz a részed. De akkor nem panaszkodj, ha a Voltaire halálával kell elbúcsúznod ettől a világtól!

Ámen.